

Ivan Tavčar

VISOŠKA KRONIKA



LAHKO
BRANJE



VELIKE
ZGODBE



LAHKO
BRANJE

Ivan Tavčar

VISOŠKA KRONIKA

Priredila Saša Fužir

Ilustriral Ciril Horjak

CIP - Kataložni zapis o publikaciji
Narodna in univerzitetna knjižnica, Ljubljana

821.163.6-311.6(02.056.34)

TAVČAR, Ivan, 1851-1923

Visoška kronika : lahko branje / Ivan Tavčar ; priredila
[za lahko branje] Saška Fužir ; [ilustrator Ciril Horjak]. -
Slovenj Gradec : Zavod Risa, Center za splošno,
funkcionalno in kulturno opismenjevanje, 2012. -
(Zbirka Velike zgodbe)

ISBN 978-961-269-645-0

1. Fužir, Saša
260867072

Slovenj Gradec, marec 2012

UVOD

Zgodbo je napisal
slovenski pisatelj

Ivan Tavčar.



To je zgodba o **družini Kalan.**

Pripoveduje jo Izidor Kalan.

Zapisal je pomembne dogodke,
ki so se zgodili v preteklosti.

Napisal je svoje spomine.

Brali bomo o človeku **Polikarpu.**

Naropal je veliko denarja in postal bogat.

Ker je storil veliko slabih stvari,
ni mogel mirno živeti.

Imel je dva sinova: **Izidorja in Jurija.**

Izidor ga je v vsem ubogal, bal se ga je.

Jurij pa je živel bolj svobodno,
stvari je rad naredil po svoje.

Brali bomo tudi o **Agati.**

Bila je zelo lepa. Rada je delala.

Izidor in Jurij

sta se zaljubila v Agato.

Oba bi se rada z njo poročila.

V tej knjigi je zgodba napisana tako,
da je lažja za branje.

Razumeli jo bodo tudi ljudje,
ki težko berejo.

Takim knjigam rečemo lahko branje.

Na koncu knjige so zapisane
in razložene težke besede.

Če kakšne besede ne boste razumeli,
poglejte na strani 68 in 69.

Na koncu knjige so opisane
tudi osebe iz zgodbe.

Želimo si, da bi knjigo bralo veliko ljudi
in da bi jo vsi razumeli.

Upamo, da vam bo zgodba všeč.

LAHKO
BRANJE

Ivan Tavčar

VISOŠKA KRONIKA

OTROŠTVO

Rodil sem se v kraju Visoko.

Očetu je bilo ime Polikarp,

materi je bilo ime Barbara.

Ime so mi dali Izidor.

Imeli smo 2 kmetiji,

bili smo bogati.

Imel sem težko otroštvo.

Oče je bil velik in močan.

Bil je krut moški,

z mamo je grdo delal.

Mati je bila dobra in skrbna.

Veliko je jokala.

Oče je malo govoril in veliko kričal.

Preklinjal je v tujih jezikih.

Pogosto je imel grde sanje
in ponoči ni mogel mirno spati.

Dobil sem brata Jurija.

Oče je hotel spati sam.
Spal je v kleti,
tam je hranil tudi zaboj.
V njem je pred vsemi skrival denar.

Bil sem star 12 let.
Mati me je prvič peljala v mesto.
Tam so prodajali tudi orožje.
Videl sem pištolo.
Mater sem prosil, da mi jo kupi.
Zanjo bi morala plačati cekin,
a ga ni imela.
Cekin je veliko denarja.



**Oče Polikarp ne more mirno spati,
pogosto ima grde sanje.**

Ko sva se vrnila domov,
je bil oče slabe volje.
Pozabil je zakleniti vrata,
zato sem lahko stopil v njegovo sobo.
V kleti je bilo mračno in nisem nič videl.
Zelo me je bilo strah.
Opazil sem zaklenjen železen zaboj.
Na tleh pa sem zagledal cekin.
Z denarjem bi si lahko kupil pištolo.
Cekin sem pobral,
ravno takrat pa se je oče vrnil v klet.
Oče se je zelo razjezil,
kričal je name:

Krasti si hotel!

Jokal sem se, ko me je vlekel v kuhinjo.

Prosil sem:

Bog mi pomagaj!

Oče je zaklel:

Hudič ti pomagaj!



**Oče Polikarp Izidorju odseka
polovico malega prsta.**

Vzel je sekiro
in mi odsekal
polovico malega prsta.
Zakričal sem od bolečine.

Vsi na kmetiji
so prišli pogledat,
kaj se dogaja.
Bil sem ves krvav.
Mati je bila zelo bleda.
Hlapec Lukež je rekel očetu:

Bodi človek, ne žival!

Oče je grdo zakričal.
Odvrigel je sekiro
in pobegnil iz hiše.

Mati je del prsta zakopala.
Dolgo časa sem bil bolan.
Roko so mi povili
in me mazali s človeško mastjo.
Zelo me je bolelo.
Vsi so molili zame.

Hotel sem,
da oče pride k moji postelji.
Vedel je,
da je bila kazen prehuda.
Opravičil se mi je tako,
da mi je kupil pištolo.

Moj oče je bil zelo ponosen in močan.
Bal sem se ga,
a sem ga kljub vsemu imel rad.
Bil sem srečen,
da ga imam.
Živel sem tako,
kot je želel on.
V vsem sem ga ubogal.

MESTO ŠKOFJA LOKA

Oče me je poslal v mesto.
Hotel je, da postanem kovač.
Živel sem med tujimi ljudmi.
Med tem mi je umrla mati.

V mestu se je veliko dogajalo.
Všeč mi je bil grad.
To je bila ogromna stavba,
v njej so živeli pomembni ljudje.

Grad sem obiskal, ko sem
ječarju nesel novo kladivo.
Ječarju je bilo ime Mihol.
Ječar Mihol mi je razkazal grad.
Pokazal mi je lepe sobe
ter tudi ječe in prostore,
kjer ljudi mučijo in ubijejo.
Mihol je rad strašil ljudi.
Povedal mi je, kako ljudi mučijo.
Mučenje opravlja rabelj.
Ko mi je pokazal orodje za mučenje,
mi je od groze postalo slabo.



Oče pošlje Izidorja v mesto, tam vidi grad.

Čez 3 leta

me je oče poklical domov.

Delal sem na polju in v hlevu.

Brata Jurija so poslali v šolo.

Ni se rad učil, zato se je vrnil.

Tudi on je rajši delal doma.

NA POT PO NEVESTO

Oče se je postaral.

Trudil sem se,

da bi bil oče z mano zadovoljen.

Kljub temu je ostal neprijazen.

Veliko je pil.

Velikokrat se je skregal in stepel.

Bil sem star 26 let.

Oče mi je povedal nekaj pomembnega.

Zaupal mi je o svojih skrbah.

Rekel je, da bo predal posestvo meni.

Obljubil sem mu,

da bom na posestvo pazil.

Rekel je tudi, da mi je izbral nevesto.

Ime ji je Margareta

in živi v sosednjem kraju.

Margareta je hči Jeremije Vulfinga.
Jeremija je moj stric.
Strica sem moral vprašati,
če je Margareta lahko moja žena.

K Vulfingu me je spremljal hlapec Lukež.
Za darilo sva jim nesla meso in potico.
Jaz sem vzel tudi pištolo,
Lukež pa sabljo.



**Izidor gre na pot s hlapcem Lukežem.
Srečata cigana Dušana. Cigan ve,
da ima Polikarp doma skrinjo z denarjem.**

Potovala sva peš.

Hlapec Lukež je bil dobre volje.

Poznal je veliko ljudi.

Rad se je pogovarjal z vsakim,

ki sva ga srečala.

Srečala sva cigana.

Ciganu je bilo ime Dušan.

Vedel je, da ima oče doma zaboj s cekini.

Srečala sva tudi staro žensko.

Ime ji je bilo Pasaverica.

Pri njej je Lukež nekoč

kupil človeško mast.

MARGARETA

Na poti k nevesti je bilo zelo vroče

in bila sva žejna.

Dolgo časa sva hodila.

Mislila sva, da sva se izgubila.

Potem sva le prišla do Vulfingovega doma.

Jeremija Vulfing je živel v lepi hiši.

Njihova hiša je bila večja od naše.

V kuhinji je sedela samo stara ženska.

Govorila je nemško.

To je bila moja babica.

Pred hišo sem prvič videl Margareto.

Prala je perilo.

Bila mi je všeč.

Imela je 2 brata,

starejšemu je bilo ime Marks.

Sedli smo za mizo.
Pogovarjali smo se,
jedli smo in pili.
Brata nista pustila,
da gre Margareta od hiše.
Bila sta jezna name,
ker sem hotel Margareto za ženo.
Razgrajala sta in se jezila.
Z Jeremijo smo se potem
le dogovorili za poroko.

Margareta mi je bila zelo všeč.
Preden sva se z Lukežem vrnila domov,
mi je dala zvitek.
Zvitek je kos pogače,
zavit v robec.
Tako darilo dajo neveste svojim ženinom.

Z Lukežem sva odšla zadovoljna domov.



**Margareta da Izidorju zvitek.
Zvitek je v robec zavit kos pogače.**

MARIJA ŠVARCKOBLER – PASAVERICA

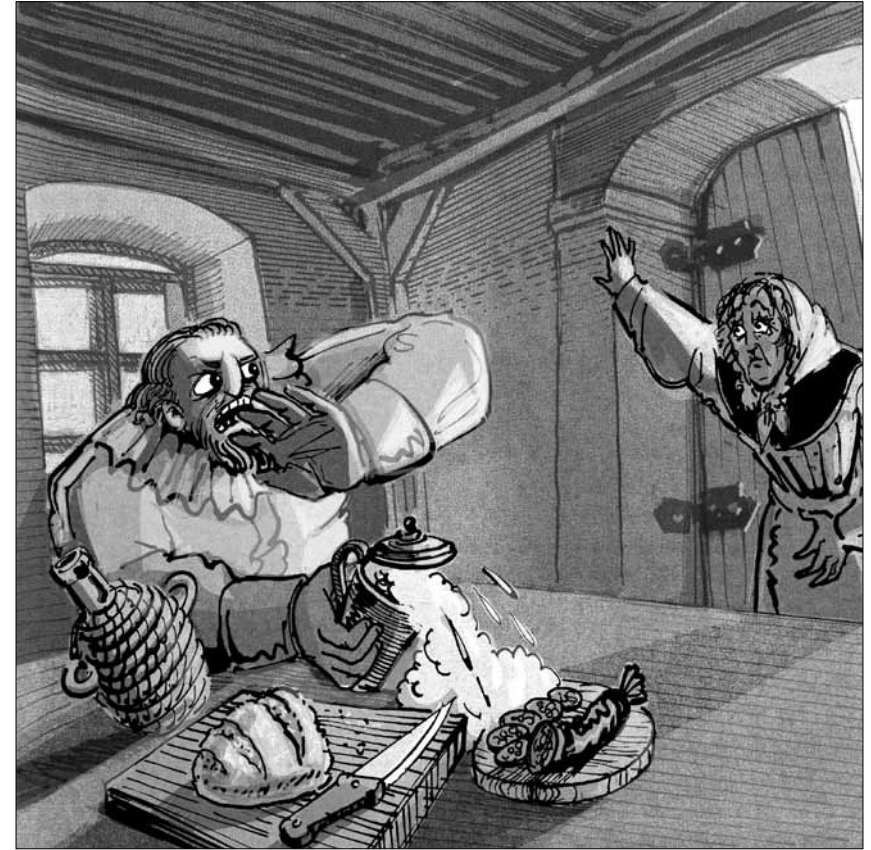
Oče mi je dal
veliko nasvetov za prihodnost.
Dal mi je nasvete o denarju.
Hlapec Lukež in jaz
sva mu povedala,
da cigan Dušan ve za zaboj z denarjem.
Vrata smo zato zaščitili z železom,
če bi nas razbojniki napadli
in nam ga hoteli vzeti.
Oče ni več hotel spati v kleti.
Bal se je zase in za svoj denar.
Pripravili smo pištole.

Nekega večera
so k nam prišli razbojniki.
Hoteli so očetov denar.
Streljali smo.
V zvoniku je začelo zvoniti.
Razbojniki so morali zbežati.
Lukeža je zadela puščica.
Začel je čudno govoriti,
potem je umrl.

Čez 2 dni je prišla v našo hišo starka,
ime ji je bilo Pasaverica.
Povedala je, da ima vnukinjo Agato.
Agato je pustila samo doma.
Njihov dom je bil zelo daleč.

Pasaverica je povedala tudi,
da je bilo njenemu možu ime
Jošt Švarckobler.
Med vojno ga je nekdo umoril.

Ko je moj oče Polikarp to slišal,
se je zelo ustrašil.



**K hiši pride Pasaverica. Polikarpu pove,
da je bil Jošt Švarckobler njen mož.
Polikarp se ustraši in zboli.**

OČE POLIKARP ZBOLI

Marija Švarckobler – Pasaverica
je umrla pri nas doma.
Tudi oče je zbolel.
Rekel mi je, da se z Margareto
ne smem poročiti.
Šel sem v mesto Škofja Loka.
Tam sem družini Jeremije Vulfinga
povedal, da si je oče s poroko premislil.
Povedal sem,
da se z Margareto ne bom oženil.
Vsi so bili jezni.
Ni bilo tako, kot smo se dogovorili.
Za njihovo družino je bila to sramota.
Brata sta tolkla po mizi,
potem sta začela tepsti tudi mene.
Zraven sta kričala.

Pretep je videl pomemben človek,
ki je živel na gradu.

Vsi so se ga bali.

Bil je zelo siten človek,
ljudje so se mu morali priklanяти.
Brata sta pred njim pokleknila,
jaz pa sem bil trmoglav.

Mislil sem si:

Pokleknil ne bom!

Sitni človek me je zato kaznoval.
Dal me je za 2 uri vkleniti v klado.
Vsi so me gledali,
mene pa je bilo sram.
Drugi ljudje so mislili,
da sem kaj ukradel.

Ko so me spustili iz klade,
sem šel žalosten domov.

Ubogal sem svojega očeta
in se z Margareto nisem poročil.
Reče se, da sem bil pokoren očetu.
Želel sem si, da Margareta
ne bi bila jezna name zaradi tega.



Izidorja zaprejo v klado.

OČE POLIKARP PRIPOVEDUJE

Oče mi je dolgo govoril o sebi.
Povedal mi je,
da je bil v življenju hudoben.
Poskušal je tudi skriti slabe stvari,
ki jih je storil.
Prosil me je, da nekaj naredim zanj.
Potem bo lahko mirno umrl.
To sem mu moral obljubiti.

MOJ OČE PRIPOVEDUJE, KAKO JE BILO V VOJSKI

Oče je govoril, kako je živel v vojski.
Rad se je boril.
Tam je srečal Lukeža.

Skupaj z vojaki sta kradla in ubijala.
Hotela sta vedno več denarja.

Pridružil se jima je
Jošt Švarckobler.
Ukradli so zaboj – vojaško blagajno.
V njej je bilo veliko denarja.
Denar so si hoteli razdeliti na tri dele.

V novem boju je bil Lukež hudo ranjen.
Odpeljali so ga v bolnišnico.
Zdaj sta se moj oče in Jošt zelo skregala.
Oba sta hotela Lukežev denar.

Med prepirom
je oče Jošta zabodel z nožem
in Jošt je umrl.

Oče je vzel tudi njegov denar,
Joštovo truplo pa je vrgel v jarek.

Po tem se je oče vrnil domov.
Po gostilnah je popival
in pripovedoval zgodbe.
Nihče ni vedel, da skriva veliko denarja.
Oče je za ta denar kupil 2 kmetiji.
Oženil se je z mojo mamo Barbaro.
Nekega dne pa je prišel ozdravljeni Lukež.
Oče se mu je zlagal,
da je njegov denar vzel Jošt.
Lukež je ostal pri mojem očetu.
Pomagal mu je na kmetiji.
Nikdar več ni spraševal po denarju.



**Oče vrže truplo Jošta Švarckoblerja v jarek.
Ostane mu blagajna in veliko denarja.**

OČE POLIKARP UMRE

Oče Polikarp mi je zapustil obe kmetiji.
Povedal mi je,
kaj naj naredim po tem, ko bo on umrl.
Naročil mi je, naj grem v tuje dežele
in poiščem deklico Agato.
Agata je vnukinja Jošta Švarckoblerja.
Pripeljati jo moram domov.
Če ji bom všeč,
se lahko oženim z njo.
Če hoče drugega moža,
ji moram to pustiti.

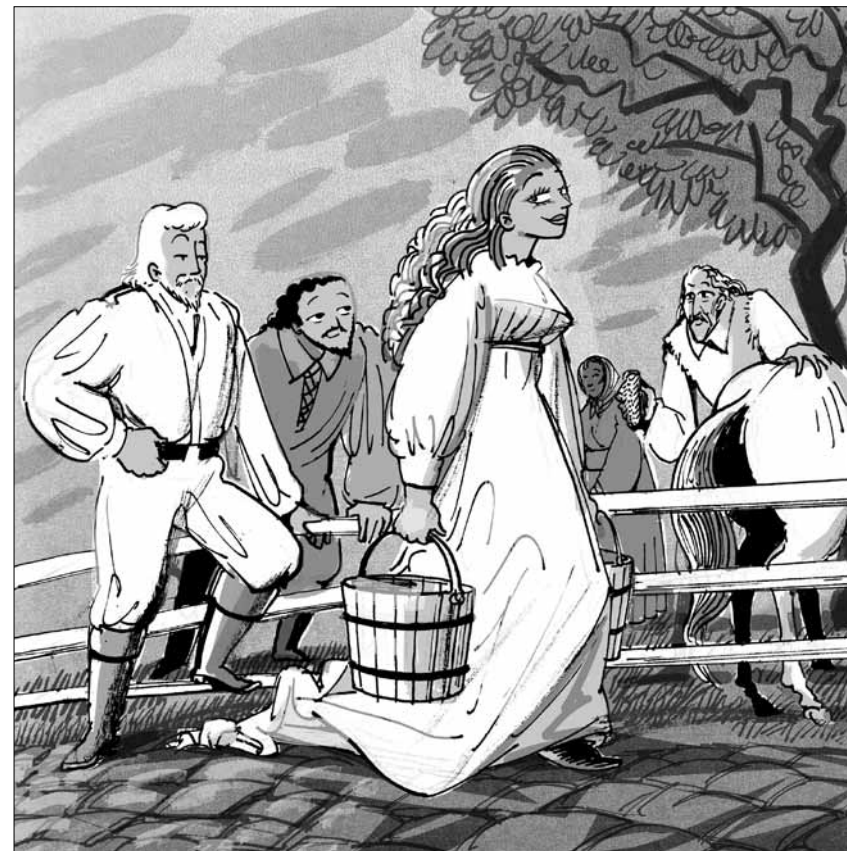
Grozno je bilo, ko je oče umiral.
Težko je govoril.
Bal se je umreti.
Videl in slišal je čudne stvari,
zaradi tega je zelo trpel.
Kadar mu je bilo najbolj hudo,
sem mu bral iz velike knjige.

Oče Polikarp je umrl.
Na pogreb je prišlo veliko ljudi.

AGATA PRIDE K NAM DOMOV

Očetu sem obljubil,
da bom domov pripeljal dekle Agato.
Ponjo sem šel v nemške dežele.
Na pot sem vzel 2 konja in hlapca.
Dolgo sem potoval.
Dobri ljudje so videli, da sem pošten
človek, zato na poti nisem imel težav.

Prišel sem v nemške dežele
in poiskal deklico Agato.
Vzel sem jo s seboj domov.
S tem sem očetu izpolnil zadnjo željo,
zato sem bil dobre volje.
Dobre volje je bila tudi Agata.
Doma smo jo vzeli za svojo,
hoteli smo, da ji je pri nas lepo.



Agata je vsem všeč.

AGATA JE VSEM VŠEČ

Agata se je na nov dom hitro navadila.
Rada je delala in pogosto si je pela.
Druga dekleta so jo imela rada.
Vsi so videli, da je bila lepa.
Dobro se nam je godilo
in posebnih skrbi nismo imeli.
Agata mi je bila vedno bolj všeč,
a všeč je bila tudi bratu Juriju.
Videl sem, da je
Agata Jurija rajši pogledala kot mene.

V naši dolini smo radi plesali.
Plese smo si priredili sami.
Brat, Agata in jaz smo šli na tak ples.
Po plesu sem Agati povedal,
da bi jo rad za ženo.

Zaradi mojih besed je bila žalostna.
Mislil sem,
da želi s poroko še malo počakati,
saj je bila še zelo mlada.
Takrat še nisem vedel,
da ima rada mojega brata Jurija.

MARKS PRIDE K NAŠI HIŠI

Obiskal nas je moj bratranec Marks.
Nekoč sva se stepla.
Za kazen so me dali v klado.
Zaradi tega nisem bil več jezen nanj.

Marks je ostal pri nas.
Bil je zelo priden delavec.
Rad je pripovedoval razne zgodbe
in veliko smo se mu smejali.

Po Marksa je prišla sestra Margareta.
Bila je zelo lepa.
Jaz sem mislil samo na Agato.
Margareta je bila zelo žalostna,
da sem pozabil nanjo.
Rekla mi je:

Ne morem te pozabiti!

Povedal sem ji,
da se z njo ne morem poročiti.
Margareta se je jokala.
Rekla je, da hoče samo mene.

Pri sosedu so imeli veselico,
plesali so.
Tam je bilo veliko ljudi.
Marks je plesal z Agato.
Na glas se je hvalil,
da hoče samo njo.
Z njo je delal tako grdo,
da ga je udarila po obrazu.
Bil je zelo jezen.
Rekel je nekaj grdega, da je vse ujezil.
Zaradi tega so vsi
planili na njega
in ga tepli.

Bil je užaljen.

Želel nam je vse slabo in zbežal.

Kmalu po tem sta k nam prišla

2 pomembna človeka in ječar Mihol.

To ni pomenilo nič dobrega.

Prišli so po Agato.

Vsi smo se spraševali:

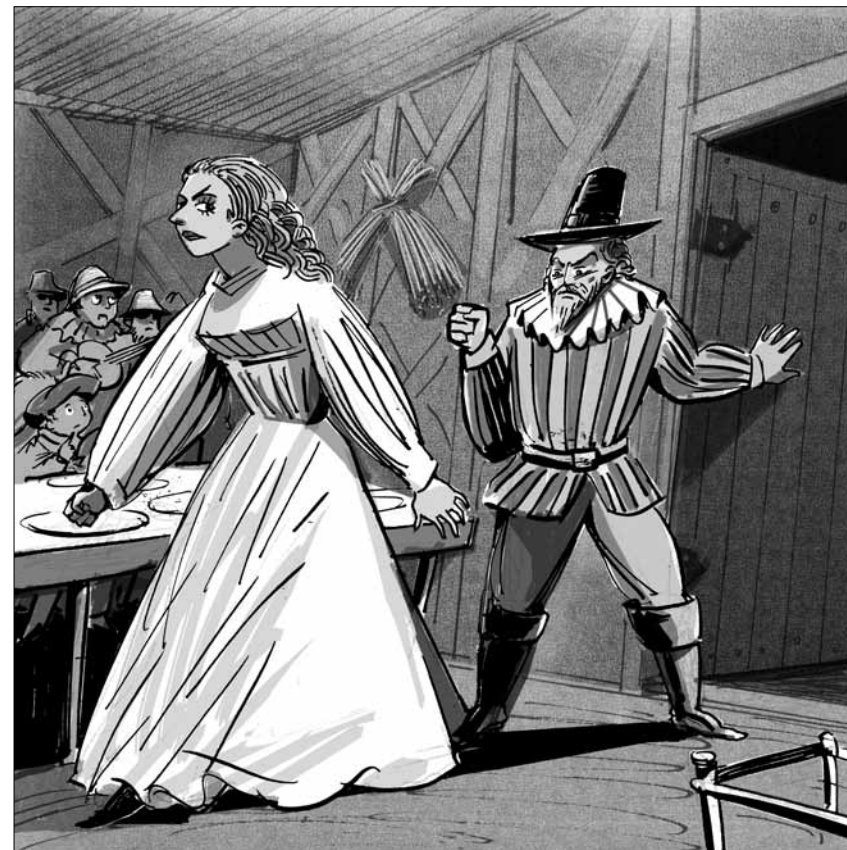
Kaj je naredila?

Agato so odpeljali v ječo.

Mene je najbolj skrbelo,

kaj si mislijo drugi ljudje.

To so bili grozni časi.



Agata Marksa udari po obrazu.

Zelo jezen odide od hiše.

ČAROVNICA AGATA

Marks Vulfing je govoril,
da je Agata čarovnica,
zato so jo odpeljali v ječo.

Bili smo zelo žalostni,
doma smo delali najbolj nujne stvari.
Veliko smo jokali.
Verjel sem,
da je Agata res storila kaj narobe.
Sosed mi je povedal,
da bodo Agato zažgali.
Sosed mi je tudi rekel,
naj obiščem škofa.

2 dni sem ležal v postelji,
mislil sem na Agato.

Spraševal sem se,
ali so res čarovnice na svetu.

Šel sem k škofu.
Mislil sem, da je škof grozen človek.
Bal sem se
in srce mi je močno razbijalo.

Škof me je presenetil.
Bil je droben človek in skromno oblečen.
Njegove oči so bile prijazne.
Pokleknil sem pred njega.
Škof se je zasmel.
Ni pustil, da klečim pred njim.
Hotel je, da sedim zraven njega.
Dal mi je jesti smokve.

Škofa je zelo razjezilo,
kar je bilo napisano o Agati.

Napisano je bilo:

Letala je po zraku! Jahala je prašičke.

Škof me je vprašal,
če verjamem,
da so na svetu čarovnice?
Odgovoril sem:

Verjamem.

Mislil sem samo na to,
da se ne smem poročiti
s tako žensko, ki je bila v ječi.

Škof je rekel,
da bodo Agato vrgli v vodo.
Rekel mi je, da jo lahko rešim.
Večkrat mi je ponovil:

**Če pride iz vode živa,
bo vse v redu.**

Nisem vedel, kaj hoče povedati.



Agato odpeljejo v ječo.

Škof je to videl,
poslal me je domov
in mi rekel, da sem neumen.

Rekel mi je:

Ti je ne boš rešil. Ti si tepec.

Mislil sem,
da nam škof noče pomagati.

Doma me je čakal brat.

Skrbelo ga je za Agato.

Povedal sem mu,
da jo bodo vrgli v vodo.

Vse pa bo v redu,
če pride iz vode živa.

SODBA V MESTU

Jurij in jaz sva šla v mesto Škofjo Loko.

Tam so sodili Agati.

Pripravljen je bil oder,
na njem so sedeli sodniki.

Zelo veliko ljudi je prišlo v mesto.

Eni so verjeli, da je Agata čarovnica
in da je zaradi nje padala toča.

Z bratom sva sedla na klop.
Na klopi je bil prostor za priče.
Priča je tisti, ki mora povedati,
kar je videl in slišal.

Ženske so glasno govorile,
da je Agata nedolžna.

Agata je bila v verigah.

Ko so jo pripeljali na oder,
si nisem upal vstati.

Jurij je vstal.

Rekel je Agati:

Nič se ne boj!

Prišel je tudi rabelj,
vsem je kazal svoj meč.

Pripravljal je orodje za mučenje.

To se je vsem zdelo grozno.

Sodniki so brali in spraševali.

Spraševali so tudi mene,
a nič nisem znal povedati.



Sodba v mestu.

**Jurij je pogumen, pove, da Agata ni nič kriva.
Izidor je zmeden, tiho molči.**

Govoril je Jurij.
Pogumno je rekel, da Agata ni kriva.
Marks je o Agati govoril grozne stvari.
Vsi so vedeli, da laže.
Ljudje so bili na Marksa jezni,
zato je zbežal iz mesta.
Sodniki so spraševali tudi Agato,
ona pa je bila tiho.
Hoteli so jo mučiti,
da bi kaj povedala.

Takrat pa je nekdo
prinesel pismo od škofa.
V pismu je pisalo:

**Agata naj stopi v vodo.
Če pride iz vode živa,
bo vse v redu.
Vsi bomo vedeli,
da ni čarovnica!**

AGATA GRE V VODO

Agato so čez noč zaprli v ječo.
Zraven nje so ostale dobre ženske.
One niso verjele v čarovnice.
Agata je veliko jokala.
Ni mogla jesti in piti.

Naslednji dan
so Agato pripeljali k reki.
Mislil sem, da bo zdaj umrla.
Agata je stopila v plitvo vodo.
Ženske so klicale, naj se obrne.
Ženske so hotele,
da pride živa iz vode.
Agati je spodrsnilo,
padla je v vodo in se potopila.
Cela se je zmočila.

Jaz sem skoraj verjel, da je kriva.
Nisem ji pomagal.
Brat Jurij pa je skočil v reko
in jo potegnil iz vode.
Škofu se je to zdelo prav.

Potem je na oder prišla Margareta.
Sodnikom je povedala:

Marks se je o Agati zlagal!

Sodniki so zato napisali,
da Agata ni ničesar kriva.

Škof je ljudem glasno povedal:

Sram me je, da verjamete v čarovnice!

Ženske so zajokale.



Jurij pomaga Agati iz vode.

Škof je še povedal:

Čarovnic ni.

Neumen je vsak, ki to verjame.

Veliko ljudi je bilo potem sram.

Mnogi ljudje so bili veseli,
ker se je vse dobro končalo.

Zelo sem se bal zase,
do Agate pa nisem čutil take ljubezni.
Agata je videla,
da ji nisem hotel pomagati.
Spoznal sem, da ni delal narobe
samo moj oče,
ampak da sem narobe naredil tudi jaz.
Agati bi moral pomagati.
Življenje ji je rešil moj brat Jurij.

ŽIVLJENJE NA VISOKEM

Agata in Jurij sta se poročila.
Dal sem jima vse, kar sem imel.
Agata kljub temu ni bila nikoli več
tako vesela kot prej.

Meni je ostalo nekaj denarja.
Odšel sem in postal sem vojak.
Videl sem veliko hudega.
12 let sem se bojeval po svetu.
Bil sem hudo ranjen v prsi.
Ko sem ozdravel,
sem se vrnil domov.

Agata in Jurij sta me bila vesela.
Imela sta majhnega otroka.

Bolelo me je v prsih,
zato doma nisem mogel nič delati.
Vsi so lepo skrbeli zame.
Vesel sem bil, da sem doma.
Vedel sem, da bom doma umrl.

Nekega dne je k nam prišla Margareta.
Hotela je ostati.
Tako je hotela tudi Agata
in Margareta je ostala.
Pomagala mi je vsak dan,
delala je in kuhala.

Čez nekaj časa je postala tudi moja žena.
Vsi so jo hvalili,
tako je bila pridna.



Jurij se poroči z Agato.
Margareta skrbi za Izidorja.

IZIDORJEV SIN JE NAPISAL

Ime mi je Gregor,
sem Izidorjev sin.
Moj oče je umrl, preden sem se rodil.
Star sem 17 let.
Rad bi povedal,
da je na Visokem
umrl tudi moj stric Jurij
in njegov prvi otrok, hčerka Ana Marija.
Umrli sta zaradi kužne bolezni.
Zdaj na Visokem živimo:
materi Agata in Margareta,
Agatina hči Suzana in
jaz, Margaretin sin Gregor.

KONEC

DODATEK:

TEŽKE BESEDE,
OSEBE V ZGODBI
in
SPREMNA BESEDA

TEŽKE BESEDE

blagajna: zaboj, skrinja z denarjem

cigan: rom, človek, ki ne živi v hiši, rajši potuje po svetu

dekla: ženska, ki živi in dela na kmetiji

hlapec: moški, ki dela in živi na kmetiji in za to dobi plačilo

ječa: soba, kamor zaprejo človeka, ki ga obsodijo

ječar: človek, ki skrbi za ječe

klada: lesena naprava, v katero vklenejo človeka, ker je kaj naredil narobe

kronika: pomembni dogodki, ki so se zgodili v preteklosti in jih je nekdo zapisal

ošaben človek: človek, ki misli samo na sebe

pokoren človek: človek, ki naredi vse tako, kot rečejo drugi

posestvo: kmetija in vse, kar spada zraven: polja, njive, gozd, travniki

priča: človek, ki pove, kar je videl ali slišal

rabelj: človek, ki ljudi muči, da kaj povedo, ali jih usmrti

smokve: fige, sladek sadež

sodba: sodniki povedo, kdo je kriv in kaj se bo z njim zgodilo

škof: pomemben človek v cerkvi

truplo: telo mrtvega človeka

(visoška) kronika: zapisani pomembni dogodki, ki so se zgodili v preteklosti (na posestvu Visoko)

zvitek: darilo, kos pogače, zavit v robec, tako darilo dajo neveste svojim ženinom

OSEBE V ZGODBI

Polikarp

Velik in močan moški.
Boji se za svoj denar.
Tepe ženo in otroke.
Oče Izidorja in Juriija.



Izidor

Izidor se trudi, da
bi bil všeč očetu
Polikarpu. Izidor v
vsem uboga očeta.
Agata mu je všeč,
misli, da mora biti
njegova.



Jurij

Jurij živi svobodno,
stvari rad naredi
po svoje.
Zaljubljen je v Agato.



Agata

Agata je zelo lepa.
Vnukinja Jošta
Švarckoblerja in
Marije Švarckobler –
Pasaverice.



Margareta

Margareta je
zaljubljena v Izidorja,
samo z njim se hoče
poročiti.



Hči Jeremije Vulfinga.

Sestra Marksa Vulfinga.

Bratranka Izidorja in Jurija.

Polikarp se z Jeremijo dogovori za
poroko med Margareto in Izidorjem.

Poroko kasneje odpove.

Hlapec Lukež

Prijatelj Polikarpa, spoznala sta se v vojski in skupaj ropala. Dela pri Polikarpu in nič ne sprašuje. Izidorja spremlja k Margareti.



Marija Švarckobler – Pasaverica

Prodaja

človeško mast.

Denar pošilja vnukinji Agati.

Žena ubitega Jošta Švarckoblerja.



Ječar Mihol

Človek, ki skrbi
za ječe na gradu.

Ječe so sobe,
kamor zaprejo ljudi,
ki jih obsodijo.



SPREMNA BESEDA

O Visoški kroniki

V tej knjigi je zgodba o družini Izidorja Kalana. Dogaja se na Visokem, na posestvu v Poljanski dolini. Izidor pripoveduje o svojem očetu Polikarpu Kalanu. On si je veliko posestvo pridobil z zločinom. Postal je bogat kmet, vendar zaradi občutka krivde ni našel sreče. Na smrtni postelji svojo zgodbo pove sinu Izidorju.

Skozi zgodbo se srečamo še z mnogimi junaki. Vsak od njih je po svoje poseben in izjemen. Vsak v sebi nosi nekaj skrivnostnega in drugačnega.

Vsak uživa ali trpi v velikih in malih strasteh in ob doživljanju usodnih ljubezni. Po mnogih letih sem Visoško kroniko zopet prebrala. Tokrat v lažje berljivi in razumljivi obliki. V priredbi zgodba ohranja svojo zgodovinsko vrednost. Vsebina, podana v jasnem in logičnem zaporedju, brez odvečnih besed in zapletenih stavkov, bralca brez težav popelje v življenje na kmetih v tistem času.

Enostaven in razumljiv slog lahkega branja, dopolnjen z jasnimi ilustracijami, pa pusti pečat in prisili k razmišljanju o junakih, njihovih usodah ter brezčasnosti njihovih posebnosti ter notranjega bogastva.

Vojka Lipovšek

VSEBINA

UVOD	4
VISOŠKA KRONIKA	7
OTROŠTVO	9
MESTO ŠKOFJA LOKA	17
NA POT PO NEVESTO	21
MARGARETA	25
MARIJA ŠVARCKOBLER – PASAVERICA	28
OČE POLIKARP ZBOLI.....	32
OČE POLIKARP PRIPOVEDUJE	36
AGATA PRIDE K NAM DOMOV	42
AGATA JE VSEM VŠEČ	44
MARKS PRIDE K NAŠI HIŠI	46
ČAROVNICA AGATA	50
SODBA V MESTU	55
AGATA GRE V VODO	59
ŽIVLJENJE NA VISOKEM	63

DODATEK

TEŽKE BESEDE	67
OSEBE V ZGODBI	70
Polikarp	70
Izidor	70
Jurij	71
Agata	71
Margareta	72
Marija Švarckobler – Pasaverica	74
Ječar Mihol	75
SPREMNA BESEDA	
O Visoški kroniki	76

Ivan Tavčar: VIŠKA KRONIKA

Lahko branje

Zbirka: VELIKE ZGODBE

Založil in izdal Zavod RISA, Center za splošno, funkcionalno in kulturno opismenjevanje, Podgorje 95, 2381 Podgorje pri Slovenj Gradcu (www.risa.si) v sodelovanju s

Centrom za usposabljanje, delo in varstvo
Črna na Koroškem

Knjiga je izšla v okviru

Evropske prestolnice kulture Maribor 2012.

Za Zavod Risa: Tatjana Knapp

Priredba za lahko branje: Saša Fužir

Sodelavci pri prirejanju: Kristjan Poljšak,
Jasna Herjavec, Zoran Valenčič, Štefka Krajnc,
Natalija Forjan, Aleš Nikolič

Urednik: Andrej Makuc

Jezikovno pregledala: Nina Vožič Makuc

Recenzija: Vojka Lipovšek

Ilustrator: Ciril Horjak, asistenti: Andrej Potrč,
Maja Tušar in Uroš Sedej

Tehnični urednik in oblikovalec: Blaž Prapótnik

Grafična produkcija: Epigraf

Naklada: 500 izvodov

Slovenj Gradec, marec 2012